

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

**ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ.34083/13)**

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

25 Φεβρουαρίου 2016

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προβλεπόμενες στο άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης προϋποθέσεις. Ενδέχεται να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα

Service des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères de la République Hellénique, Athènes
Hellenic Republic, Ministry of Foreign Affairs, Translation Service, Athens

Στην υπόθεση Παπαδάκης και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Mirjana Lazarova Trajkovska, Πρόεδρος

Ledi Bianku,

Guido Raimondi,

Χριστίνα Παρδαλού,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Paul Mahoney,

Armen Harutyunyan,

Pauliine Koskelo, Δικαστές,

και André Wampach, Αναπληρωτής Γραμματέας Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 2 Φεβρουαρίου 2016,

Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη με μια προσφυγή (υπ' αριθ.34083/13) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από εξήντα δύο υπηκόους διαφόρων εθνικοτήτων («οι προσφεύγοντες»), τα ονόματα των οποίων αναφέρονται στο παράρτημα, οι οποίοι προσέφυγαν στο Δικαστήριο στις 26 Ιουλίου 2013 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τους Κους Ε.-Λ.Κούτρα, Χ.Μουσίδου και Κ. Σαράφογλου, Δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον απεσταλμένο του αντιπροσώπου της, Κο Κ.Γεωργιάδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 7 Απριλίου 2014, οι αιτιάσεις σχετικά με τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης κοινοποιήθηκαν στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη για τα περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ.3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

4. Οι προσφεύγοντες υπέβαλλαν τις παρατηρήσεις τους επί του παραδεκτού και της ουσίας των άνω αιτιάσεων ενώ η Κυβέρνηση μόνο επί του παραδεκτού αυτών (άρθρο 59 παρ.1 του Κανονισμού). Παρατηρήσεις λήφθηκαν επίσης από την αρμενική Κυβέρνηση, η οποία είχε ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής της (άρθρα

36 παρ.1 της Σύμβασης και 44 του Κανονισμού) εφόσον ο υπ'αριθ.14 προσφεύγων είχε την αρμενική ιθαγένεια.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Οι προσφεύγοντες ήταν ή παραμένουν κρατούμενοι στην φυλακή των Διαβατών στην Θεσσαλονίκη.

6. Ανάμεσά τους, οι ακόλουθοι προσφεύγοντες αφέθηκαν ελεύθεροι στις ακόλουθες ημερομηνίες: ο υπ'αριθ.1 προσφεύγων στις 28 Ιουνίου 2013, ο υπ'αριθ.7 προσφεύγων στις 5 Μαΐου 2013, ο υπ'αριθ.14 προσφεύγων στις 14 Φεβρουαρίου 2013, ο υπ'αριθ.21 προσφεύγων στις 17 Μαΐου 2013, ο υπ'αριθ.26 προσφεύγων στις 8 Ιουλίου 2013, ο υπ'αριθ.29 προσφεύγων στις 22 Μαρτίου 2013, ο υπ'αριθ.37 προσφεύγων στις 26 Ιουλίου 2013, ο υπ'αριθ.43 προσφεύγων στις 5 Ιουνίου 2013, ο υπ'αριθ.45 προσφεύγων στις 3 Ιουνίου 2013 και ο υπ'αριθ.47 προσφεύγων στις 24 Απριλίου 2013.

7. Ο υπ'αριθ.9 προσφεύγων μετήχθη στην φυλακή Κασσάνδρας στις 29 Απριλίου 2013 και ο υπ'αριθ.36 προσφεύγων στην φυλακή Κορυδαλλού στις 27 Μαρτίου 2013.

8. Οι προσφεύγοντες τοποθετήθηκαν σε κοιτώνες όπου διέθεταν λιγότερο από 3 τ.μ. προσωπικού χώρου. Τα κελιά δεν είχαν εξαερισμό.

9. Η κατάσταση των ειδών υγιεινής και οι συνθήκες υγιεινής ήταν άθλιες κατά τη γνώμη τους. Δέκα κρατούμενοι έπρεπε να μοιράζονται μία τουαλέτα. Οι κρατούμενοι έπρεπε επίσης να μοιράζονται τις ντουζιέρες με εκείνους που έπασχαν από λοιμώδη νοσήματα. Οι κρατούμενοι κάπνιζαν σε κελιά, μετατρέποντας με τον τρόπο αυτό τους μη καπνιστές σε παθητικούς καπνιστές.

10. Το κόστος της προβλεπόμενης ανά κρατούμενο τροφής δεν ξεπερνούσε τα 2 ευρώ την ημέρα.

11. Δεν υπήρχαν δραστηριότητες αναψυχής για τους περισσότερους κρατούμενους και η πρόσβαση στην πληροφόρηση ήταν περιορισμένη, αποκόβοντάς τους έτσι από τον έξω κόσμο.

12. Η θέρμανση ήταν ανεπαρκής, καθιστώντας για το λόγο αυτό τις νύχτες δύσκολες.

13. Η Κυβέρνηση δεν υποβάλλει παρατηρήσεις επί των συνθηκών κράτησης στις φυλακές Διαβατών.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

14. Για το οικείο εσωτερικό δίκαιο και πρακτική, αναφερθείτε στην απόφαση *Χατζηβασιλειάδης κατά Ελλάδας* (αριθ.51618/12, παρ.17-21, 26 Νοεμβρίου 2013).

III. ΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΡΧΩΝ

A. Οι διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

15. Στην από 31 Ιουλίου 2014 έκθεσή του, η οποία συντάχθηκε ύστερα από την επίσκεψή του στις 2 Ιουλίου 2013, ο Συνήγορος του Πολίτη σημείωνε ότι η φυλακή των Διαβατών είχε χωρητικότητα 360 κρατουμένων αλλά ότι κατά την ημερομηνία της επίσκεψης φιλοξενούσε 597. Τόνιζε ότι τα κελιά με χωρητικότητα 4 κρατουμένων φιλοξενούσε 10 και εκείνα που είχαν σχεδιασθεί για έναν κρατούμενο φιλοξενούσαν 4.

16. Η θέρμανση και η παροχή ζεστού νερού φαίνονταν ανεπαρκή κατά τις πληροφορίες των κρατουμένων. Το σωφρονιστικό προσωπικό επικαλέστηκε την ανεπάρκεια των πιστώσεων για την πραγματοποίηση των έργων θέρμανσης αλλά και για την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας και συντήρησης.

17. Η φυλακή δεν διέθετε τραπεζαρία και τα γεύματα μοιράζονταν στα κελιά και καταναλώνονταν πάνω στα κρεβάτια.

18. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της φυλακής συνίστατο στη σημαντική μείωση του προϋπολογισμού της, ιδίως σε ό,τι αφορούσε την τροφή των κρατουμένων. Όσο για τις ανάγκες σε ρουχισμό για τους κρατούμενους και σε προϊόντα ατομικής υγιεινής, έγινε προσπάθεια ώστε το κόστος να το αναλάβει ταμείο αλληλεγγύης. Εντούτοις, τα ποσά που συγκεντρώθηκαν ήταν ιδιαίτερος χαμηλά και δεν επαρκούσαν για να καλύψουν τις βασικές ανάγκες των κρατουμένων.

19. Στο πόρισμά του, ο Συνήγορος του Πολίτη τόνιζε ότι η φυλακή αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα υπερπληθυσμού. Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για να μετριαστούν οι επιπτώσεις, η κατάσταση στους κοιτώνες και τα κελιά ήταν ιδιαίτερα δύσκολη, βλέπε αποπνικτική, λόγω του μεγάλου αριθμού κρατουμένων και, συνεπώς, των κακών συνθηκών υγιεινής και της απουσίας εξαερισμού.

B. Οι διαπιστώσεις της Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή ποινής (ΕΠΒ)

20. Στην από 5 Ιουλίου 2013 έκθεσή της, την οποία συνέταξε κατόπιν της επίσκεψής της από τις 4 έως τις 16 Απριλίου 2013, η ΕΠΒ σημείωνε ότι η φυλακή των Διαβατών, επίσημης χωρητικότητας 250 κρατουμένων, φιλοξενούσε 590. Η φυλακή διαθέτει 53 κελιά, 24 τ.μ. και χωρητικότητας 10 κρατουμένων το καθένα, 10 κελιά 11 τ.μ. και χωρητικότητας 4 κρατουμένων το καθένα και 3 κελιά όπου διαμένουν 34 γυναίκες κρατούμενες. Η πρόσβαση στο φυσικό φως και τον εξαερισμό στα κελιά είναι ικανοποιητική και υπάρχουν λίγα σκαμνιά. Τα μπάνια περιέχουν τέσσερις τουαλέτες καθώς και έναν νιπτήρα που χρησιμεύει και για το πλύσιμο των ρούχων και των πιάτων.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ**I. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ**

21. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η ημερομηνία αποστολής της πρώτης επιστολής των προσφευγόντων στο Δικαστήριο ήταν η 27^η Μαΐου 2013. Εντούτοις, στην από 29 Μαΐου 2013 επιστολή που βεβαίωνε την παραλαβή της πρώτης αυτής κοινοποίησης, η Γραμματεία του Δικαστηρίου καλούσε τους προσφεύγοντες να ξαναστείλουν ταχυδρομικώς το έντυπο της προσφυγής, δεόντως συμπληρωμένο πριν τις 24 Ιουλίου 2013, διαφορετικά θα λαμβανόταν υπόψη ως ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής η ημερομηνία αποστολής του συμπληρωμένου εντύπου και όχι εκείνη της πρώτης κοινοποίησής του στο Δικαστήριο. Στην επιστολή τονιζόταν ακόμη ότι η ημερομηνία κατάθεσης ήταν αυτή που λαμβανόταν υπόψη για τον έλεγχο της τήρησης της προθεσμίας που ορίζει το άρθρο 35 παρ.1 της Σύμβασης.

22. Όμως οι προσφεύγοντες έστειλαν το έντυπο της προσφυγής στο Δικαστήριο όχι πριν τις 24 Ιουλίου 2013, όπως αυτό είχε ζητηθεί στην προαναφερόμενη επιστολή, αλλά στις 26 Ιουλίου 2013. Το Δικαστήριο θεωρεί λοιπόν ότι η ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής είναι η 26^η Ιουλίου 2013.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, ΑθήναService des Traductions du Ministère des Affaires Étrangères de la République Hellénique, Athènes
Hellenic Republic, Ministry of Foreign Affairs, Translation Service, Athens

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

23. Οι πρόσφυγες παραπονούνται για τις συνθήκες κράτησής τους στις φυλακές Διαβατών. Ισχυρίζονται ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σχετικά με το θέμα αυτό. Επικαλούμενοι το άρθρο 13, οι προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης για την απουσία αποτελεσματικής προσφυγής για να παραπονεθούν για τις συνθήκες κράτησής τους. Τα άρθρα αυτά έχουν ως εξής:

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Αναφορικά με τον υπ' αριθ.25 προσφεύγοντα

24. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σε πολλές υποθέσεις στις οποίες είχε αποβιώσει ένας προσφεύγων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, έλαβε υπόψη του τη βούληση συνέχισης αυτής που εξέφρασαν οι κληρονόμοι ή κοντινοί συγγενείς. Αντιθέτως, η πρακτική της είναι να διαγράφει τις προσφυγές από το πινάκιο όταν ένας κληρονόμος ή κοντινός συγγενής δεν θέλει να συνεχίσει τη δίκη (*Léger κατά Γαλλίας* (διαγραφή), αριθ.19324/02, παρ.43-44, 30 Μαρτίου 2009).

25. Στις παρατηρήσεις τους, οι εκπρόσωποι του προσφεύγοντα ζητούν από το Δικαστήριο να μην διαγράψει την υπόθεση από το πινάκιο έναντι του προσφεύγοντα αυτού διότι δηλώνουν ότι αναζητούν τους οικείους του για να μάθουν εάν επιθυμούν να συνεχίσουν την προσφυγή. Υπογραμμίζουν επίσης ότι ο θάνατός του συνδέεται με τις συνθήκες κράτησής του.

26. Εν προκειμένω, ο προσφεύγων αποβίωσε στις 3 Σεπτεμβρίου 2014, δηλαδή μετά την κατάθεση της παρούσας προσφυγής. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι κανένας οικείος του προσφεύγοντα δεν εκδήλωσε, μέχρι την ημέρα έκδοσης της παρούσας απόφασης, τη βούληση να συνεχίσει την προσφυγή. Σημειώνει επίσης ότι ο ισχυρισμός σύμφωνα με τον οποίο ο προσφεύγων αποβίωσε λόγω των συνθηκών κράτησής του δεν είναι τεκμηριωμένος. Σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ.1 γ) της Σύμβασης, το Δικαστήριο θεωρεί λοιπόν ότι δεν δικαιολογείται πλέον η

συνέχιση της εξέτασης αυτής. Αφετέρου, εφόσον παρεμφερή ζητήματα έχουν λυθεί σε άλλες υποθέσεις των οποίων επιλήφθηκε (*Καρτέλης και λοιποί κατά Ελλάδα*, αριθ.53077/13, 7 Ιανουαρίου 2016), το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου δεν απαιτεί την συνέχιση της εξέτασης της προσφυγής.

B. Αναφορικά με τους υπ' αριθ.2-6, 8, 10-13, 15-20, 22-23, 28-29, 31-36, 40-43, 45, 47, 49-55, 57-62 προσφεύγοντες

27. Την 1^η Οκτωβρίου 2015, το Δικαστήριο έλαβε τη δήλωση φιλικού διακανονισμού που υπέγραψε η Κυβέρνηση, η οποία δηλώνει ότι δεσμεύεται να καταβάλλει τα εξής ποσά:

Στον καθένα από τους προσφεύγοντες Millen Alexandron και Nikolay Hristov, το ποσό των 9 500 ευρώ (εννέα χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Vitalis Orloilidis και Veselin Yashkov το ποσό των 9 400 ευρώ (εννέα χιλιάδων τετρακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Hoosam Mustafa, Ιωάννη Χατζηλεμονιά, Mohammad Ahmadzay και Γεώργιο Παχατουρίδη, το ποσό των 8 300 ευρώ (οκτώ χιλιάδων τριακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Spartakos Fantidis, Klimenti Pitnava, Hasan Abdalla και Armen Bagdasarian, το ποσό των 8 200 ευρώ (οκτώ χιλιάδων διακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Sokol Kallgo και Omar Rashid το ποσό των 7 800 ευρώ (επτά χιλιάδων οχτακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Salva Lavrentiev και Tomor Baci, το ποσό των 7 600 ευρώ (επτά χιλιάδων εξακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Παναγιώτη Φωτιάδη και Agron Delishi, το ποσό των 6 500 ευρώ (έξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Mahmoud Arkoukou, Gentjan Jelimaj, Γεώργιο Αψιλίδη, Orgkest Kotsi και Mohammad Ranjbaryan, το ποσό των 6 000 ευρώ (έξι χιλιάδων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Nikolozi Arbolishvili, Mohamed Maachi Ahmad, Γεώργιο Μπιτσενίδη και Angel Mancev, το ποσό των 5 700 ευρώ (πέντε χιλιάδων επτακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Aydan Aliev και Ibrahim Ismail, το ποσό των 5 600 ευρώ (πέντε χιλιάδων εξακοσίων ευρώ), στον καθένα από τους προσφεύγοντες Ιωάννη Τζελάλ, Zanaq Adnan και Vangiel Begolli, το ποσό των 5 300 ευρώ (πέντε χιλιάδων τριακοσίων ευρώ), στον Νικόλαο Αγγελόπουλο το ποσό των 14 000 ευρώ (δεκατεσσάρων χιλιάδων ευρώ), στον Κωνσταντίνο Σουλεϊμάν το ποσό των

No Φ09222/1878

10 000 ευρώ (δέκα χιλιάδων ευρώ), στον Emilian Stoyanov το ποσό των 9 600 ευρώ (εννέα χιλιάδων εξακοσίων ευρώ), στον Florenc Kucro το ποσό των 9 300 ευρώ (εννέα χιλιάδων τριακοσίων ευρώ), στον Μαρίνο Ασίμογλου το ποσό των 9 200 ευρώ (εννέα χιλιάδων διακοσίων ευρώ), στον Φέρντι Χασάνογλου, το ποσό των 8 600 ευρώ (οκτώ χιλιάδων εξακοσίων ευρώ), στον Kaywan Mohammadi το ποσό των 8 500 ευρώ (οκτώ χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ), στον Mariglen Domazet το ποσό των 6 300 ευρώ (έξι χιλιάδων τριακοσίων ευρώ), στον Βασίλειο Ρασίμ το ποσό των 6 200 ευρώ (έξι χιλιάδων διακοσίων ευρώ), στον Ramis Halkia το ποσό των 5 500 ευρώ (πέντε χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ), στον Ιωάννη Τράγκα το ποσό των 5 200 ευρώ (πέντε χιλιάδων διακοσίων ευρώ), στον Mirmahamad Janjeb το ποσό των 4 200 ευρώ (τεσσάρων χιλιάδων διακοσίων ευρώ), στον Ξενοφώντα Ζήση το ποσό των 3 700 ευρώ (τριών χιλιάδων επτακοσίων ευρώ).

28. Τα ποσά αυτά θα καλύψουν κάθε ηθική βλάβη καθώς και τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται για φόρο από τους άνω προσφεύγοντες. Οι προσφεύγοντες θα πρέπει να παραιτηθούν από κάθε άλλη αξίωση έναντι της Ελλάδας σχετικά με τα γεγονότα για τα οποία άσκησαν προσφυγή. Τα εν λόγω ποσά θα καταβληθούν εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης του Δικαστηρίου. Ελλείψει εξόφλησης εντός της άνω προθεσμίας, η Κυβέρνηση αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει, από την εκπνοή αυτής και μέχρι την πραγματική εξόφληση του εν λόγω ποσού, έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο με εκείνο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες. Η καταβολή αυτή θα ισχύει ως οριστικός διακανονισμός της υπόθεσης.

29. Στις 5 Οκτωβρίου 2015, οι προσφεύγοντες δήλωσαν έτοιμοι να αποδεχθούν την πρόταση διακανονισμού της Κυβέρνησης υπό τον όρο τα προτεινόμενα ποσά να καταβληθούν στον τραπεζικό λογαριασμό της εκπροσώπου τους.

30. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του τον φιλικό διακανονισμό στον οποίο κατέληξαν οι διάδικοι. Εκτιμά ότι αυτός βασίζεται στον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως αυτά αναγνωρίζονται από τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της, και δεν βλέπει εξάλλου κανένα λόγο που να δικαιολογεί την συνέχιση της εξέτασης της προσφυγής.

Θεωρεί επίσης ότι η Κυβέρνηση πρέπει να καταβάλλει τα άνω ποσά απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύουν οι δικηγόροι των ενδιαφερομένων (βλέπε, *Ταγκατίδης και λοιποί κατά Ελλάδα*, αριθ. 2889/09, παρ.34, 11 Οκτωβρίου 2011).

31. Συνεπώς, πρέπει να διαγραφεί η υπόθεση από το πινάκιο σε ό,τι αφορά τους προαναφερόμενους προσφεύγοντες.

Γ. Αναφορικά με τους υπ' αριθ.24, 39 και 56 προσφεύγοντες

32. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι οι άνω προσφεύγοντες συγκαταλέγονται επίσης ανάμεσα σε εκείνους που κατέθεσαν την προαναφερόμενη υπόθεση *Καρτέλης και λοιποί*.

33. Στις παρατηρήσεις τους, οι άνω προσφεύγοντες πληροφορούν το Δικαστήριο ότι επιθυμούν να παραιτηθούν από την προσφυγή τους.

34. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στην απόφαση *Καρτέλης και λοιποί*, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του τον φιλικό διακανονισμό μεταξύ των τριών αυτών προσφευγόντων και της Κυβέρνησης και διέγραψε την υπόθεση από το πινάκιο σε ό,τι τους αφορούσε. Συνεπώς, πρέπει εν προκειμένω να διαγράψει την υπόθεση από το πινάκιο σε ό,τι αφορά επίσης τους προαναφερόμενους προσφεύγοντες.

Δ. Αναφορικά με τον υπ' αριθ.26 προσφεύγοντα

35. Ο προσφεύγων πληροφορεί το Δικαστήριο ότι επιθυμεί να παραιτηθεί από την προσφυγή του διότι είναι προσφεύγων και στην υπόθεση *Adiele και λοιποί κατά Ελλάδα* (29769/13), η οποία εκκρεμεί ενώπιόν του και ότι συμπεριλήφθηκε εκ παραδρομής στην παρούσα προσφυγή.

36. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να διαγράψει την υπόθεση από το πινάκιο σε ό,τι αφορά επίσης τον προαναφερόμενο προσφεύγοντα.

Ε. Αναφορικά με τους υπ' αριθ.7, 14, 21, 30 και 48 προσφεύγοντες

37. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή στο μέτρο που ασκήθηκε από τους προαναφερόμενους προσφεύγοντες λόγω της μη εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων: εφόσον απελευθερώθηκαν πριν την ημέρα κατάθεσης της προσφυγής τους στο Δικαστήριο, οι άνω προσφεύγοντες θα έπρεπε να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης στη βάση του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα.

38. Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν την αποτελεσματικότητα της αγωγής στη βάση του άνω άρθρου 105 και υπογραμμίζουν ότι η Κυβέρνηση δεν προσκομίζει καμία απόφαση των εσωτερικών δικαστηρίων που να έχει δεχθεί να επιδικάσει σε κρατούμενο (ακόμη και αν αφέθηκε ελεύθερος πριν προσφύγει στο Δικαστήριο) αποζημίωση για παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Επιπλέον, η διαδικασία αυτή είναι πολύ δαπανηρή και μπορεί να κρατήσει πολλά χρόνια. Οι προσφεύγοντες επικαλούνται προς επίρρωση των θέσεών τους τις αποφάσεις *Αδαμαντίδης κατά Ελλάδα* (αριθ.10587/10, 17 Απριλίου 2014), *de los Santos και de la Cruz κατά Ελλάδα* (αριθ.2134/12 και 2161/12, 26 Ιουνίου 2014), *A.I.K. κατά Ελλάδα* (αριθ.63542/11, 11 Δεκεμβρίου 2014), *Κουταλίδης κατά Ελλάδα* (αριθ.18785/13, 27 Ιανουαρίου 2014) και *Mohamad κατά Ελλάδα* (αριθ.70586/11, 11 Δεκεμβρίου 2014) στις οποίες το Δικαστήριο απέρριψε την ένσταση της Κυβέρνησης που στηριζόταν στο άνω άρθρο 105.

39. Η αρμενική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι προβλέποντας μόνο αποζημίωση για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των κρατικών οργάνων, το άνω άρθρο 105 δεν καλύπτει την περίπτωση των κακών συνθηκών κράτησης στις φυλακές και δεν προσφέρει κατάλληλο ένδικο βοήθημα στην ευάλωτη αυτή ομάδα που αποτελούν οι κρατούμενοι. Τονίζει ότι στην προσφυγή του, ο υπ'αριθ.14 κρατούμενος δεν αποβλέπει σε αποζημίωση αλλά στο να αναγνωριστούν και να παύσουν οι απάνθρωπες και εξευτελιστικές συνθήκες κράτησης. Εντούτοις, η Κυβέρνηση δεν δίνει κανένα παράδειγμα για να αποδείξει ότι το αναφερόμενο ένδικο βοήθημα έχει ποτέ προσφέρει τέτοιου είδους λύση. Η αρμενική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι όταν η εσωτερική έννομη τάξη δεν προσφέρει ένδικο βοήθημα, η εξάμηνη προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία ο κρατούμενος αφέθηκε ελεύθερος, κάτι που ισχύει για τον προσφεύγοντα αριθ.14.

40. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του σύμφωνα με την οποία, προκειμένου για την εξάντληση των εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων, η κατάσταση μπορεί να διαφέρει ανάμεσα σε ένα πρόσωπο που κρατήθηκε υπό συνθήκες που εκτιμά αντίθετες προς το άρθρο 3 της Σύμβασης και που προσέφυγε στο Δικαστήριο αφού αφέθηκε ελεύθερος και σε ένα άτομο που προσφεύγει σε αυτό ενώ εξακολουθεί να κρατείται υπό τις συνθήκες που καταγγέλλει (*Χατζηβασιλειάδης κατά Ελλάδα*, αριθ.51618/12, παρ.30, 26

Νοεμβρίου 2013). Πράγματι, για να είναι αποτελεσματικό ένα σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων των κρατουμένων, τα οποία κατοχυρώνει το άρθρο 3 της Σύμβασης, τα προληπτικά ένδικα βοηθήματα και οι αγωγές αποζημίωσης πρέπει να συνυπάρχουν συμπληρωματικά. Η ιδιαίτερη σημασία της διάταξης αυτής επιβάλλει στα Κράτη να θεσπίσουν, πέρα από μια απλή αγωγή αποζημίωσης, έναν αποτελεσματικό μηχανισμό που να βάζει γρήγορα τέλος σε κάθε αντίθετη προς το άρθρο 3 της Σύμβασης μεταχείριση. Ελλείψει τέτοιου μηχανισμού, η προοπτική πιθανής αποζημίωσης κινδυνεύει να νομιμοποιήσει οδύνη μη συμβατή με το άρθρο αυτό και να αποδυναμώσει σημαντικά την υποχρέωση των Κρατών να προσαρμόσουν τις προδιαγραφές τους στις απαιτήσεις της Σύμβασης (*Ananyev και λοιποί κατά Ρωσίας*, αριθ. 42525/07 και 60800/08, παρ.98, 10 Ιανουαρίου 2012, *Χατζηβασιλειάδης*, ανωτέρω, παρ.29). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι στην απόφασή του *A.F. κατά Ελλάδας* (αριθ.53709/11, παρ.55-60, 13 Ιουνίου 2013), εκτίμησε ότι έπρεπε να εξεταστεί εάν οι διατάξεις ενός νομοθετικού ή κανονιστικού κειμένου, των οποίων θα μπορούσε να γίνει επίκληση για την άσκηση αγωγής κατ' εφαρμογή του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα, ήταν διατυπωμένες με σαφή τρόπο και εγγυώνταν «αγώγιμα» δικαιώματα (ό.π. παρ.32).

41. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι προαναφερόμενοι προσφεύγοντες αφέθηκαν ελεύθεροι κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες: ο υπ' αριθ.7 προσφεύγων στις 5 Μαΐου 2013, ο υπ' αριθ.14 προσφεύγων στις 14 Φεβρουαρίου 2013, ο υπ' αριθ.21 προσφεύγων στις 17 Μαΐου 2013, ο υπ' αριθ.30 προσφεύγων στις 22 Μαρτίου 2013 και ο υπ' αριθ.48 προσφεύγων στις 24 Απριλίου 2013. Προσφεύγοντας στο Δικαστήριο, δεν απέβλεπαν, προφανέστατα, στο να εμποδίσουν την συνέχιση της κράτησής τους υπό απάνθρωπες και εξευτελιστικές συνθήκες αλλά στο να πετύχουν μία εκ των υστέρων διαπίστωση παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης από το Δικαστήριο και, ενδεχομένως, αποζημίωση για την ηθική βλάβη που εκτιμούν ότι υπέστησαν.

42. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι προσφεύγοντες κρατούνταν στην φυλακή των Διαβατών και υπόκεινταν επομένως στις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα. Έτσι η παρούσα υπόθεση ξεχωρίζει λοιπόν από τις υποθέσεις *Αδαμαντίδης*, *de los Santos και de la Cruz*, *A.L.K.* και *Mohamad* που

επικαλούνται οι προσφεύγοντες και που αφορούσαν τις συνθήκες κράτησης στα αστυνομικά τμήματα και τα κέντρα κράτησης στα οποία δεν εφαρμόζεται ο Σωφρονιστικός Κώδικας. Διαφοροποιείται επίσης από την υπόθεση *Κουταλίδης*, την οποία επίσης επικαλούνται οι προσφεύγοντες, στην οποία η προσφυγή είχε κατατεθεί ενώ το πρόσωπο ήταν ακόμα υπό κράτηση.

43. Οι κύριες αιτιάσεις των άνω προσφευγόντων σχετικά με τις συνθήκες κράτησής τους που διατυπώθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου αφορούν ιδίως στον υπερπληθυσμό στην φυλακή αυτή, σε προβλήματα υγιεινής και σε έλλειψη τροφής. Όμως κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου, τα άρθρα 21, 25 και 32 του Σωφρονιστικού Κώδικα κατοχυρώνουν στους τομείς αυτούς δικαιώματα υποκειμενικά και τα οποία μπορεί να επικαλεστεί κανείς στα δικαστήρια. Η αγωγή αποζημίωσης στη βάση του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα σε συνδυασμό με τα προαναφερόμενα άρθρα του Σωφρονιστικού Κώδικα και επίσης με το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο είναι άμεσα εφαρμοστέο στην εσωτερική έννομη τάξη, αποτελούσε λοιπόν ένα ένδικο βοήθημα, το οποίο όφειλαν να είχαν ασκήσει οι προσφεύγοντες.

44. Επομένως η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί λόγω της μη εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.1 και 4 της Σύμβασης, στο μέτρο που αφορά στους προαναφερόμενους προσφεύγοντες.

ΣΤ. Αναφορικά με τους υπ' αριθ.1, 27, 38, 44 και 46 προσφεύγοντες

45. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει επίσης την προσφυγή στο μέτρο που ασκήθηκε από τους προαναφερόμενους προσφεύγοντες λόγω της μη εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων. Υπογραμμίζει ότι οι προσφεύγοντες απελευθερώθηκαν πριν τις 26 Ιουλίου 2013, ημέρα κατάθεσης της προσφυγής τους στο Δικαστήριο, και θα έπρεπε λοιπόν να είχαν ασκήσει αγωγή αποζημίωσης στη βάση του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα.

46. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν τους αφορά η ένσταση της Κυβέρνησης διότι αφέθηκαν ελεύθεροι μετά την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής, η οποία είναι αυτή της πρώτης τους επιστολής στο Δικαστήριο, δηλαδή η 27^η Μαΐου 2013.

47. Το Δικαστήριο που υπενθυμίζει ότι η ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής είναι η 26^η Ιουλίου 2013 (παράγραφοι 21-22 παραπάνω), σημειώνει ότι οι προαναφερόμενοι προσφεύγοντες αφέθηκαν ελεύθεροι κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες: ο υπ' αριθ.1 προσφεύγων στις 28 Ιουνίου 2013, ο υπ' αριθ.27 προσφεύγων στις 8 Ιουλίου 2013, ο υπ' αριθ.38 προσφεύγων στις 26 Ιουλίου 2013, ο υπ' αριθ.44 προσφεύγων στις 5 Ιουνίου 2013 και ο υπ' αριθ.46 προσφεύγων στις 3 Ιουνίου 2013.

48. Επομένως τούς αφορά επίσης η ένσταση της Κυβέρνησης και η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί λόγω της μη εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.1 και 4 της Σύμβασης, στο μέτρο που τους αφορά.

Z. Αναφορικά με τους υπ' αριθ. 9 και 37 προσφεύγοντες

1. Άρθρο 3

α) Επί του παραδεκτού

49. Η Κυβέρνηση προβάλλει εκ νέου την ένσταση της μη εξάντλησης των εσωτερικών ένδικων βοηθημάτων αφού οι προσφεύγοντες δεν έκαναν χρήση της αγωγής που προβλέπει το άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα.

50. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι η άνω αγωγή του άρθρου 105 αποτελεί μία αγωγή καθαρής αποζημίωσης, η οποία θα επέτρεπε σε ένα άτομο να ζητήσει και να πετύχει αποκατάσταση όταν εκείνο, μετά την απελευθέρωσή του, θα επιθυμούσε να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του στην φυλακή όπου κρατείτο. Εντούτοις, η άνω αγωγή δεν επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να πετύχει τη βελτίωση των συνθηκών κράτησής του (παράγραφο 38 παραπάνω). Τής λείπει λοιπόν ο προληπτικός χαρακτήρας με την έννοια της απόφασης *Ananyev και λοιποί κατά Ρωσίας* (ανωτέρω, παρ.98).

51. Όμως, όταν οι δύο αυτοί προσφεύγοντες προσέφυγαν στο Δικαστήριο στις 26 Ιουλίου 2013, ταυτόχρονα με τους υπόλοιπους προσφεύγοντες, δεν ήταν ελεύθεροι όπως ορισμένοι προσφεύγοντες, αλλά είχαν μεταχθεί σε άλλες φυλακές για να συνεχίσουν την ποινή τους. Η αγωγή του άρθρου 105 θα τους ήταν λοιπόν άχρηστη βάσει των σκέψεων της παραπάνω παραγράφου 40 και δεδομένου του υπερπληθυσμού που επικρατεί συνήθως στα σωφρονιστικά καταστήματα στην Ελλάδα.

52. Το Δικαστήριο απορρίπτει λοιπόν την ένσταση της Κυβέρνησης στο μέτρο που αφορά στους άνω προσφεύγοντες. Διαπιστώνοντας εξάλλου ότι οι αιτιάσεις τους δεν είναι προδήλως αβάσιμοι με την έννοια του άρθρου 35 παρ.3 α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούουν σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου, τις κηρύσσει παραδεκτές.

β) Επί της ουσίας

53. Η Κυβέρνηση δεν υποβάλλει παρατηρήσεις επί της βασιμότητας της αιτίασης των άνω προσφευγόντων.

54. Οι προσφεύγοντες παραπέμπουν στην εκδοχή τους σχετικά με τις συνθήκες κράτησης καθώς και στις διαπιστώσεις του Συνηγούρου του Πολίτη και της ΕΠΒ.

55. Σε ό,τι αφορά στις υλικές συνθήκες κράτησης και ιδίως στον υπερπληθυσμό μέσα στις φυλακές, το Δικαστήριο παραπέμπει στις αρχές που απορρέουν από τη νομολογία του, όπως τις επανέλαβε στις αποφάσεις του *Ananyev και λοιποί* (ανωτέρω, παρ.139 έως 159) και *Τζαμάλης και λοιποί κατά Ελλάδα* (αριθ.15894/09, παρ.38-40, 4 Δεκεμβρίου 2012). Υπενθυμίζει επίσης ότι όταν ο υπερπληθυσμός μέσα στα σωφρονιστικά καταστήματα φτάνει σε ορισμένο επίπεδο, η έλλειψη χώρου μέσα σε ένα σωφρονιστικό κατάστημα μπορεί να αποτελέσει το κεντρικό στοιχείο, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν εκτιμάται κατά πόσο μία δεδομένη κατάσταση είναι σύμφωνη με το άρθρο 3 της Σύμβασης (βλέπε, στην κατεύθυνση αυτή, *Karalevicius κατά Λιθουανίας*, αριθ.53254/99, 7 Απριλίου 2005).

56. Προκειμένου ειδικότερα για τον τελευταίο αυτό παράγοντα, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι όταν αντιμετώπισε περιπτώσεις κατάφωρου υπερπληθυσμού, έκρινε ότι το στοιχείο αυτό, από μόνο του, επαρκούσε για να συμπεράνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Κατά γενικό κανόνα, επρόκειτο για περιπτώσεις όπου ο προσωπικός χώρος του προσφεύγοντα ήταν μικρότερος από 3 τ.μ. (*Kantyanov κατά Ρωσίας*, αριθ.37213/02, παρ.50-51, 21 Ιουνίου 2007, *Andreï Frolov κατά Ρωσίας*, αριθ.205/02, παρ.47-49, 29 Μαρτίου 2007, *Kadikis κατά Λετονίας*, αριθ.62393/00, παρ.55, 4 Μαΐου 2006, *Melnik κατά Ουκρανίας*, αριθ.72286/01, παρ.102, 28 Μαρτίου 2006). Αντιθέτως, όταν η έλλειψη χώρου δεν ήταν τόσο κατάφωρη, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του άλλες πτυχές σχετικές με τις υλικές συνθήκες κράτησης για να εκτιμήσει την συμφωνία μίας συγκεκριμένης κατάστασης με το άρθρο 3 της Σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό,

No Φ09222/1878

ακόμη και στις περιπτώσεις όπου ένας προσφεύγων διέθετε σε κελί ευρύτερο προσωπικό χώρο, ο οποίος συμπεριλαμβανόταν μεταξύ 3 τ.μ. και 4 τ.μ., το Δικαστήριο έκρινε ωστόσο ότι υπήρχε παραβίαση του άρθρου 3, λαμβάνοντας υπόψη την στενότητα του χώρου σε συνδυασμό, για παράδειγμα, με την αποδεδειγμένη απουσία κατάλληλου εξαερισμού και φωτισμού (*Vlassov κατά Ρωσίας*, αριθ.78146/01, παρ.84, 12 Ιουνίου 2008, *Babouchkine κατά Ρωσίας*, αριθ. 67253/01, παρ.44, 18 Οκτωβρίου 2007, *Trepachkine κατά Ρωσίας*, αριθ.36898/03, παρ.94, 19 Ιουλίου 2007 και *Peers κατά Ελλάδας*, αριθ.28524/95, παρ.70-72, ΕΔΔΑ 2001-III).

57. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην έκθεση, την οποία συνέταξε κατόπιν της επίσκεψής του στις 2 Ιουλίου 2013, ο Συνήγορος του Πολίτη υπογράμμισε ότι η φυλακή των Διαβατών αντιμετώπιζε μεγάλο πρόβλημα υπερπληθυσμού και ότι η κατάσταση στα κελιά και τους κοιτώνες ήταν ιδιαίτερη δύσκολη: τα κελιά με χωρητικότητα 4 κρατουμένων φιλοξενούσαν δέκα και εκείνα που είχαν σχεδιασθεί για έναν κρατούμενο φιλοξενούσαν 4. Επεσήμανε ότι η φυλακή είχε χωρητικότητα 360 κρατουμένων αλλά την ημέρα της επίσκεψης φιλοξενούσε 597. Επιπροσθέτως, η θέρμανση και η παροχή ζεστού νερού φαίνονταν ανεπαρκή και το σωφρονιστικό προσωπικό επικαλέστηκε την ανεπάρκεια των πιστώσεων, μεταξύ άλλων, για την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας και συντήρησης. Τέλος, η φυλακή δεν διέθετε τραπεζαρία και τα γεύματα μοιράζονταν στα κελιά και καταναλώνονταν πάνω στα κρεβάτια.

58. Από την πλευρά της, στην έκθεση που συνέταξε κατόπιν της επίσκεψής της από τις 4 έως τις 7 Απριλίου 2013, η ΕΠΒ σημείωνε ότι η φυλακή διέθετε ιδίως 53 κελιά, 24 τ.μ. και χωρητικότητας 10 κρατουμένων το καθένα καθώς και 10 κελιά 11 τ.μ. και χωρητικότητας 4 κρατουμένων το καθένα.

59. Υπό τις συνθήκες αυτές και ελλείψει στοιχείων από την πλευρά της Κυβέρνησης σχετικά με τις συνθήκες κράτησης των άνω προσφευγόντων, το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να βασιστεί, κατά την εκτίμησή του, στον ισχυρισμό τους σύμφωνα με τον οποίο ο προσωπικός τους χώρος στο κελί τους ήταν σημαντικά μικρότερος από 3 τ.μ. Η διαπίστωση αυτή απαλλάσσει το Δικαστήριο από την εξέταση των άλλων πτυχών της κράτησης των προσφευγόντων (*Καρτέλης και λοιποί*, ανωτέρω, παρ.39).

60. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε ό,τι αφορά στους προαναφερόμενους προσφεύγοντες.

2. Άρθρο 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 3

61. Επικαλούμενοι τα άρθρα 3 και 13 σε συνδυασμό της Σύμβασης, οι άνω προσφεύγοντες παραπονούνται ότι δεν διέθεταν αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα για να παραπονεθούν για τις συνθήκες κράτησής τους.

62. Η Κυβέρνηση δεν υποβάλλει παρατήρηση σχετικά με την αιτίαση αυτή.

63. Προκειμένου για τις συνθήκες κράτησης, το Δικαστήριο συμπέρανε σε ορισμένες υποθέσεις (*Vaden κατά Ελλάδα*, αριθ.35115/03, παρ.30-33, 29 Μαρτίου 2007 και *Τσίβης κατά Ελλάδα*, αριθ.11553/05, παρ.18-20, 6 Δεκεμβρίου 2007) ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν εξαντλήσει τα εσωτερικά ένδικα βοηθήματα επειδή δεν χρησιμοποίησαν τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπουν τα άρθρα 572 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (προσφυγή στον Εισαγγελέα για την εκτέλεση των ποινών και την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας) και 6 του νόμου αριθ.2776/1999 (προσφυγή στον επιβλέποντα την φυλακή Εισαγγελέα και προσφυγή στο Πειθαρχικό Συμβούλιο της Φυλακής). Στις υποθέσεις αυτές, οι προσφεύγοντες παραπονούνταν για ιδιαίτερες περιστάσεις που τούς επηρέαζαν προσωπικά ως άτομα και στις οποίες εκτιμούσαν ότι οι σωφρονιστικές αρχές μπορούσαν να θέσουν τέρμα λαμβάνοντας τα προσήκοντα μέτρα. Αντίθετα, δήλωσε επανειλημμένως ότι στο μέτρο που ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι επηρεάζεται προσωπικά από τις γενικές συνθήκες κράτησης στην φυλακή, όπως εν προκειμένω, τα προαναφερόμενα προβλεπόμενα στα άρθρα 6 και 572 ένδικα βοηθήματα θα ήταν άχρηστα (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Παπακωνσταντίνου κατά Ελλάδα*, αριθ.50765/11, παρ.51, 13 Νοεμβρίου 2014).

64. Το Δικαστήριο δεν διακρίνει κανένα λόγο να αποστασιοποιηθεί, στην παρούσα υπόθεση, από την πάγια νομολογία του στο θέμα αυτό.

65. Κηρύσσει λοιπόν την αιτίαση αυτή παραδεκτή και θεωρεί ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

66. Κατά το άρθρο 41 της Σύμβασης,

« Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού

Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Βλάβη

67. Οι προσφεύγοντες απαιτούν 24 000 ευρώ για την ηθική βλάβη που φέρονται να έχουν υποστεί λόγω της παραβίασης του άρθρου 3 και 9 000 ευρώ λόγω εκείνης του άρθρου 13. Ζητούν επίσης τα ποσά αυτά να καταβληθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύουν οι εκπρόσωποί τους.

68. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το απαιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι η διαπίστωση παραβίασης θα αποτελούσε δίκαιη ικανοποίηση, λαμβανομένου υπόψη ιδίως του γεγονότος ότι οι προσφεύγοντες εργάζονταν στην φυλακή έτσι ώστε περνούσαν το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας τους εκτός κελιού. Η Κυβέρνηση καλεί επίσης το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα της απευθείας καταβολής του ποσού στον λογαριασμό των εκπροσώπων.

69. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει σε κάθε προσφεύγοντα 6 000 ευρώ για ηθική βλάβη, ποσό που πρέπει να καταβληθεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύουν οι εκπρόσωποί τους.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

70. Οι προσφεύγοντες ζητούν επίσης 1 000 ευρώ ο καθένας για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, δηλώνοντας ότι σύναψαν με τους δικηγόρους τους συμφωνία σχετικά με την αμοιβή αυτή, η οποία (συμφωνία) μοιάζει με συμφωνία quota litis. Ζητούν επίσης τα άνω ποσά να καταβληθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύουν οι δικηγόροι τους.

71. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις των προσφευγόντων, εκτός ότι είναι υπερβολικές, δεν συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία θα επέτρεπαν τον ακριβή υπολογισμό τους. Επίσης, εφόσον οι προσφεύγοντες αναφέρονται σε μελλοντική αμοιβή

No Φ09222/1878

που θα πρέπει να καταβάλουν στη βάση της συμφωνίας quota litis που σύναψαν με τους δικηγόρους τους, πρόκειται για υποθετικά έξοδα και δαπάνες, η πραγματικότητα των οποίων δεν μπορεί να αποδειχθεί. Εάν το Δικαστήριο εκτιμά ότι οφείλει να επιδικάσει ένα ποσό στους προσφεύγοντες για το λόγο αυτό, εκείνο δεν μπορεί να υπερβεί τα 2 000 ευρώ συνολικά.

72. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκομίζουν αντίγραφο της εν λόγω συμφωνίας αλλά δεν αμφιβάλλει ότι καταθέτοντας την προσφυγή και υποβάλλοντας παρατηρήσεις, οι δικηγόροι των προσφευγόντων τους προσέφεραν την απαραίτητη νομική συνδρομή. Εκτιμά λοιπόν ότι είναι εύλογο να τους επιδικάσει από κοινού 600 ευρώ για το λόγο αυτό. Το ποσό αυτό θα καταβληθεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υποδεικνύουν οι εκπρόσωποί τους.

Γ. ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

73. Το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. Αποφασίζει να διαγράψει την προσφυγή από το πινάκιο αναφορικά με τους υπ' αριθ.2-6, 8, 10-13, 15-20, 22-26, 28-29, 31-36, 39-43, 45, 47, 49-62 προσφεύγοντες,
2. Κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις σχετικά με τα άρθρα 3 και 13 ως προς τους υπ' αριθ.9 και 37 προσφεύγοντες και απαράδεκτη ως προς τους υπ' αριθ.1, 7, 14, 21, 27, 30, 38, 44, 46 και 48 προσφεύγοντες,
3. Κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς τους υπ' αριθ.9 και 37 προσφεύγοντες,
4. Κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, ως προς τους υπ' αριθ.9 και 37 προσφεύγοντες,
5. Αποφαίνεται
 - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλλει στους υπ' αριθ.9 και 37 προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών, τα ακόλουθα ποσά,

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα

Service des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères de la République Hellénique, Athènes
Hellenic Republic, Ministry of Foreign Affairs, Translation Service, Athens

τα οποία θα καταβληθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υπέδειξαν οι δικηγόροι τους:

ι) στον καθένα από τους δύο προσφεύγοντες 6 000 ΕΥΡΩ (έξι χιλιάδες ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται για φόρο, λόγω ηθικής βλάβης,

ιι) από κοινού στους δύο προσφεύγοντες 600 ΕΥΡΩ (εξακόσια ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλουν για φόρο, έξοδα και δικαστική δαπάνη,

β) ότι από την εκπνοή της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες,

6. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 25 Φεβρουαρίου 2016, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 παραγρ.2 και 3 του Κανονισμού.

(υπογραφή)

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Mirjana Lazarova Trajkovska

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ο Αναστάσιος ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1978
2. Ο Hasan ABDALLA είναι παλαιστίνιος υπήκοος, γεννημένος το 1988
3. Ο Zana ADNAN είναι ιρακινός υπήκοος, γεννημένος το 1976
4. Ο Mohammad AHMADZAY είναι αφγανός υπήκοος, γεννημένος το 1982
5. Ο Millen ALEXANDROV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1974
6. Ο Aydan ALIEV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1977

7. Ο Valerios AMANATIDIS είναι γεωργιανός υπήκοος, γεννημένος το 1968
8. Ο Νικόλαος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1974
9. Ο Zaven ANTONIAN είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1978
10. Ο Γεώργιος ΑΨΙΛΙΔΗΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1967
11. Ο Nikolozι ARBOLISHVILI είναι γεωργιανός υπήκοος, γεννημένος το 1983
12. Ο Mahmoud ARKOUKOU είναι μαροκινός υπήκοος, γεννημένος το 1987
13. Ο Μαρίνος ΑΣΙΜΟΓΛΟΥ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1984
14. Ο Charis ATZAMIDIS είναι αρμένιος υπήκοος, γεννημένος το 1984
15. Ο Tomor BACI είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1985
16. Ο Armen BAGDASARIAN είναι ρώσος υπήκοος, γεννημένος το 1975
17. Ο Vangjel BEGOLLI είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1981
18. Ο Georgios BITSENIDIS είναι ρώσος υπήκοος, γεννημένος το 1966
19. Ο Φέρντη ΧΑΣΑΝΟΓΛΟΥ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1983
20. Ο Ιωάννης ΧΑΤΖΗΛΕΜΟΝΙΑΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1976
21. Ο Γεώργιος ΔΑΜΠΛΙΑΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1973
22. Ο Agron DELISHI είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1980
23. Ο Mariglen DOMAZET είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1985
24. Ο Fidan DZHAMBAZOV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1974
25. Ο Andy EDO είναι νιγηριανός υπήκοος, γεννημένος το 1968
26. Ο Osagie EDOBY είναι λιβεριανός υπήκοος, γεννημένος το 1975
27. Ο Κωνσταντίνος ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1962

28. Ο Spartakos FANTIDIS είναι γεωργιανός υπήκοος, γεννημένος το 1986
29. Ο Παναγιώτης ΦΟΤΙΑΔΗΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1980
30. Ο Konstantinos GKRINTIN είναι γεωργιανός υπήκοος, γεννημένος το 1989
31. Ο Ramis HALKIA είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1988
32. Ο Nikolay HRISTOV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1956
33. Ο Ibrahim ISMAIL είναι σύρος υπήκοος, γεννημένος το 1979
34. Ο Mirmahamad JANJEB είναι αφγανός υπήκοος, γεννημένος το 1991
35. Ο Gentjan JELIMAJ είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1983
36. Ο Sokol KALLGO είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1972
37. Ο Αθανάσιος ΚΑΛΥΒΑΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1973
38. Ο Αχιλλέας ΚΑΡΑΝΑΤΣΙΟΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1980
39. Ο Dimitar KOLICHEV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1962
40. Ο Orgkest KOTSI είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1990
41. Ο Florenc KUQO είναι αλβανός υπήκοος, γεννημένος το 1982
42. Ο Salva LAVRENTIEV είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1985
43. Ο Mohamed MAACHI AHMAD είναι αλγερινός υπήκοος, γεννημένος το 1985
44. Ο Mohammed MAHMOUD ABDUL είναι σύρος υπήκοος, γεννημένος το 1985
45. Ο Angel MANCEV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1992
46. Ο Θωμάς ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1985
47. Ο Kaywan MOHAMMADI είναι ιρανός υπήκοος, γεννημένος το 1985
48. Ο Ευάγγελος-Νικόλαος ΜΟΥΤΑΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1986
49. Ο Hoosam MUSTAFA είναι σύρος υπήκοος, γεννημένος το 1978

50. Ο Vitalis ORLOILIDIS είναι ρώσος υπήκοος, γεννημένος το 1980
51. Ο Γεώργιος ΠΑΧΑΤΟΥΡΙΔΗΣ είναι γεωργιανός υπήκοος, γεννημένος το 1982
52. Ο Klimenti PITNAVA είναι γεωργιανός υπήκοος, γεννημένος το 1975
53. Ο Mohammad RANJBARYAN είναι αφγανός υπήκοος, γεννημένος το 1982
54. Ο Omar RASHID είναι παλεστίνιος υπήκοος, γεννημένος το 1989
55. Ο Βασίλειος ΡΑΣΙΜ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1972
56. Ο Bozhidar SHALEV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1960
57. Ο Κωνσταντίνος ΣΟΥΛΕΙΜΑΝ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1986
58. Ο Emilyan STOYANOV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1989
59. Ο Ιωάννης ΤΡΑΓΚΑΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1986
60. Ο Ιωάννης ΤΖΕΛΑΛ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1968
61. Ο Veselin YASHKOV είναι βούλγαρος υπήκοος, γεννημένος το 1986
62. Ο Ξενοφών ΖΗΣΗΣ είναι έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1990

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου εγγράφου σε γαλλική γλώσσα.
Η Μεταφράστρια: Χρ.Παπαζαρκάδα